

Any XIII

Barcelona 19 de Juliol de 1900

LA TOMASA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Copia feta de A. Esplugas

No es cap nena.. prou que 's ve
en los juraments no fíz,
tè un cabàs de picardia
v sah lo dimoni' hont ien

Un cementiri pe 'ls gossos

Es molt enraonat qu' un hom siga considerat ab las bestias; qu' 'ls hi posi carinyo, al menos á las que no son enemigas nostras; pero per lilegítims que sigan aquets sentiments, es precis que no traspassin los límits que la serietat marca. Entre poch y massa... Las bestias no son las personas (vritat que no té volta de fulla) y es precis establir entre unas y altrás alguna diferéncia.

Hi ha exemples famosos d' idolatria per las bestias. La mateixa historia dona compte d' algunas bojerias extremadas en aquet género. Los reys de l' Assia construhian pe 'ls seus caballs quadras de marbre y guarniments d' or. Caligula feu consúl á son caball. En la etat mitjana los senyors feudals cuydaren mes de la vida de son caball ó de son gos que de la seva dama. En lo sigle XVIII moltes senyoras tenian la costum de pendre 'l xocolate al matí prop de son *papagay*. Son quarto dormitori y sos salons estavan atestats d' angoras grises que s' instalavan per tot, tant demunt de la taula de joch com sobre de la de menjar y que tant posavan las potas demunt de las fitxas com demunt dels plats. Qualsevol d' ellas no deixava de tenir al menos un gos que menjava en son plat un filet d' isart, un' ala de faysá y qu' era l' amo de tots los coixins de la casa. Maria Leczinka s' aixecava deu vegadas cada nit per cuydar á la seva gosseta.

Poetas, dibuixants y grabadors tenian verdadera devoció per las bestias, los urs cantavan sa mort ab sentidas elegias, los altres confiavan al paper ó al boix las líneas mes inspiradas, pera immortalisarlos.

Avuy en dia no costaria gayre de trobar exemples de tan estrambótica mania. Hi ha gossos d' aygua que disfrutan d' una existencia privilegiada. Lo tapisser forra laa sevas cofurnas de vellut y de seda, las adorna ab cintas y coloca en la cúpula d'aqueixas casetas, petites campanas que tocan ab sons d' alegría. Lo perruquer posa polvos an aqueixas bestiolas, las perfuma, las esquila, las hi possa llassets y las hi trena 'ls pels del coll, de las ancas y de la esquena, ab una sollicitut digna de mellor causa; lo sastre confecciona per ellas mantas brodadas y caputxas á mida; l' argenter posa á proba son talent fabricantlos magnífics collars. Tenen un personal numerós á son servey. Se llogan los pisos mes ben situats, en benefici de la salut d' aqueixos animals, destinántsels las habitacions mes ben amobladas, y ¡ay! dels criats que no 'ls tractin ab carinyo; aquets no fan gayre temps á la casa.

Pero ¡volen saber los nostres lectors, quina es la última invenció en lo exagerat respecte als gossos? Sápigan donchs, que acaba de construírsels un cementiri.

Un cementiri, ni mes ni menos, ni menos ni mes; un cementiri per gossos, gats y llores; un cementiri ab tombas y epitafis; un cementiri de debó, en una paraula.

Fins ara los que estimavan á un gos fidel sabian escullirli pera son repós, un reconot en qualsevol

camp, al peu d' un arbre ó tiravan son cos mort al mar ó al riu.

Pero aquet sistema no era del agrado de las personas d' ánima sensible.

Y s' han dit ¿perqué las pobres bestias no poden tenir una última morada entre mitj de las flors y 'l fullarje? Ja existia un cementiri de bestias á Londres en l' *Hide Park*, y un altre á Bruselas en lo parch de Laeken. ¿Y donchs?...

Lo cementiri de gossos fou inaugurat á Asnières, lo decembre últim.

Tres portas, una gran y dos de petites, li serveixen d' entrada. Adossats á la fatxada, dos elegants pabellons, donan assilo á un important funcionari, lo «Conservador del cementiri de gossos y altres animals doméstichs.» En aquets pabellons hi ha l' arxiu del establiment, retratos de gossos célebres, y obras y publicacions referents á la rassa canina. Un gos de presa, serveix de porter, instalat en sa cofurna, y ab ulls endormiscats contempla 'ls enterrors dels *individuos* de la seva rassa.

Alli regna 'l silenci de la mort. Grossos arbres envoltan lo cementiri, y al moures las brancas, agitadas pe 'l vent, murmuran las mes tristes elegias. L' ayre es fresch; se sent lo remoreig de l' aygua, y s' veu en últim terme lo Sena, que corra perosament cap á un París gris y confós, mentres, que, á sa dreta, las blancas casetas de la rivera, brillan, com tassas de plata, á la llum del sol.

Sobre l' herbey s' aixecan petites tombas. Aquí 'ls gossos, allá 'ls gats, mes lluny los aucells, tancats tots en monuments de mitj metro d' alsada, poch mes ó menos. En aquets monuments hi ha grabats curiosos epitafis.

Llegimne un.

(La inscripció es en vers, un vers detestable, pero no s' pot esser gayre exigent. tractantse d' honrar la memoria d' una bestia.)

Aquí jau en Perdigo

que no fou mes,

qu' un gos molt entés

molt tranquil y molt bó,

fou mort á la flor de sa edat

per un salvatge que s' creya civilisat.

L' autor d' aquest epitafi, devia medir los versos ab la mitja-cana.

Dos petits nitxos, d' arquitectura antigua, l' un al costat del altre, diuhén:

Al bó y fidel Quissu. — A ma inolvidable Viola. — Lo destí que va unirlos en lo mon dels vius los reuneix en lo silenci de la mort »

En un hermós panteó de marbre, s' llegeix:

«Linda quatre anys. — ¡Pobra Linda, avuy reposas en aquesta freda tomba! Sobre ton cos la primavera florida llensará á mans plenas una pluja de rosas; pero ho mereixes, porque tenias un cor mes gran que moltes personas.»

¡Quin cor no s' eternirá devant de concepcions tan poéticas!...

Lo ceremonial del enterro es poch complicat:

Lo guardiá del cementiri vá á buscá al gos, al gat ó al aucell, colocantlos en una caixa rectangular montada sobre un tricicle.

Lo lloguer d' un nitxo, per cinch anys, costa 25 franchs; per deu, 50; per vinticinch, 75, y á perpetuitat, 100 franchs.

Pero quanta decadencia significa aquet luxós asilo, ab son portal de pedra, son reixat d'honor en ferro forjat, sas elegants arcadas y sos espléndits jardins! No es un verdader sarcasme que mentres que s'aixecan monuments als gossos, hi hagi homes que s'moren de fam, y que un cop morts no tenen pera son repós etern lo tros de terra que 'ls pertany?

Se comprén que certas personas, que, per motiu d'habitar en la gran capital francesa, no tenen un tros de camp de sa propietat, desitjin un lloch ahont

enterrar lo seu gos ó 'l seu gat per no haverlos de llençar al carrer; pero la idea de guardar los seus restos en luxosos panteons, mes qu'altra cosa sembla una burla.

En tot temps y en tots los pobles, s'ha conservat un viu respecte als morts; pero hi ha quelcom d'estralfari en tributar iguals honors á las bestias que á las personas que moren.

La mort no permet que 's jugui ab ella.

Cosas d' Espanya

Jo, senyors, soch fumador; lo qual, ja vol tenir barra fumar are que 'l tabaco ens costa un ull de la cara. Donchs, com deya; fumo molt; tant com pugui fumá un altre.. que fumi 'l mateix que jo. Lo que francament me raca, es que quan vaig al estanch, (quatre ó cinch cops la setmana,) ab l'estanqué ò l'estanquera tot sovint tenim barallas y 's desarrollan escenas edificants y molt gráficas —Dónguim una cajetilla de las de ral...

—Tingui ..

—Gracias.
—¿Que 'm dona?
—Vinticinch cèntims..
—¿Que ve de l' horti?
—Vinch de casa.
—Donchs miri, val trenta cèntims,
—¿Trenta cèntims? ¡Trenta raves!
¿Com vol que ni pagui trenta,
si las cajetillas marcan
vinticinch? Tingui; llegeixiho..
—No 'n fassi cas de las marcas.
—¡Ah! ¿no? Donchs bueno; está be.
Després hi torno á la tarde
—Dónguim tabaco..
—¿De quin
—Un paquet dels que costavan
sis rals avants.

—Si es servit...
Ja sab lo que 'm dona
—¡Massa!
—S' equivoca..
—¿Com s' enten?
—Tingui; dos y dos fan quatre..
y me 'n te de donar set..
Vegi ja 'l paquet quan marca.
—Lo marcat no vol dir res;
així ho diu vosté... ¡caramba!
Resultat de tot aixó;
que 'ns enredem de paraulas;
ens posém com uns draps bru's,
y... res; ¡son cosas d' Espanya.!

LLUIS G. SALVADOR

CHINA

Interessant llibret d'actualitat contenint gran copia de *Datos geográfichs, polítichs, etc.* del Imperi Central Austrálich, una relació detallada de la insurrecció dels *boxers* y *matansas dels cristians* seguit de un estudi del famós problema xino-europeu.

Consta de 16 planas ab numerosas ilustracions de *personatjes, tipos xinos y extrangers, defensa desesperada de la Legació Inglesa, combats, etc. etc.* y un MAPA COMPLERT del teatro de la guerra, l'únic publicat recentment á Espanya,

PREU 15 CÉNTIMS

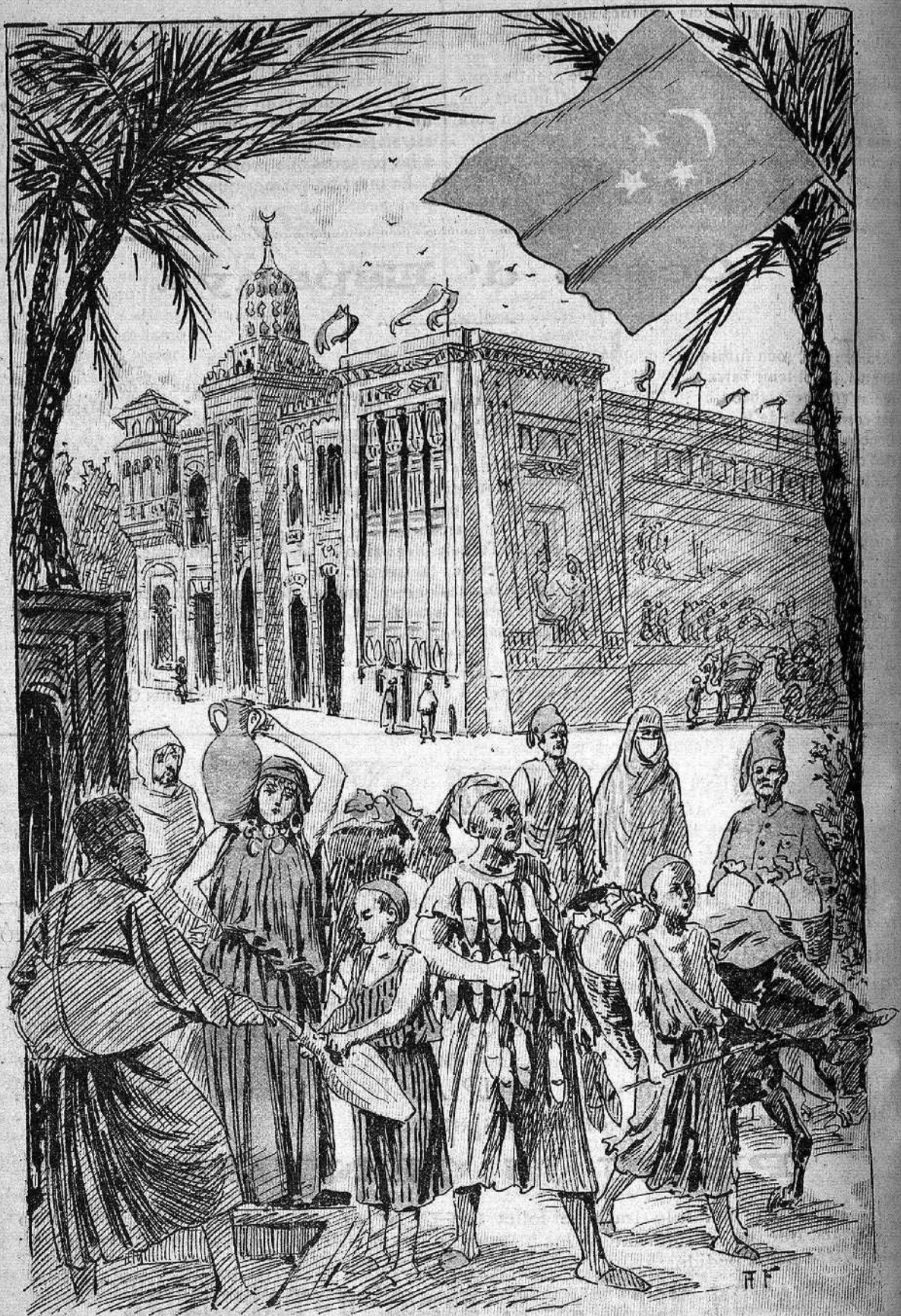
NOTA: Essent limitat lo tiratge del follet CHINA encarreguém als venedors y coresponsals, qué no s'adormin en los pedidos, pués no n'hi haura per qui 'n voldrá.

Dirigirse pe 'ls pedidos á

RAMÓN ESTANY - S. Ramón, 6 - BARCELONA

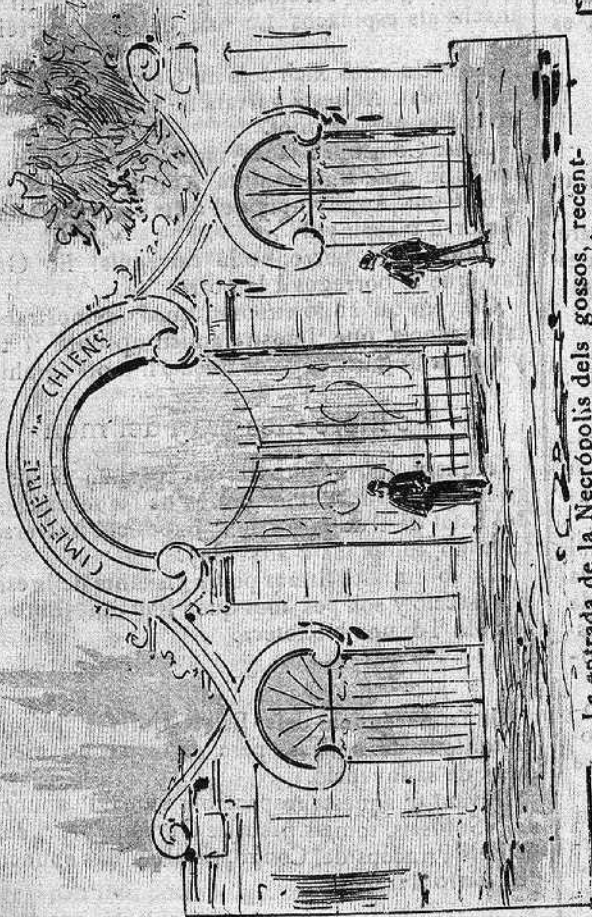
CHINA sortirà prxóimament

LA TOMASA
EXPOSICIÓ DE PARIS

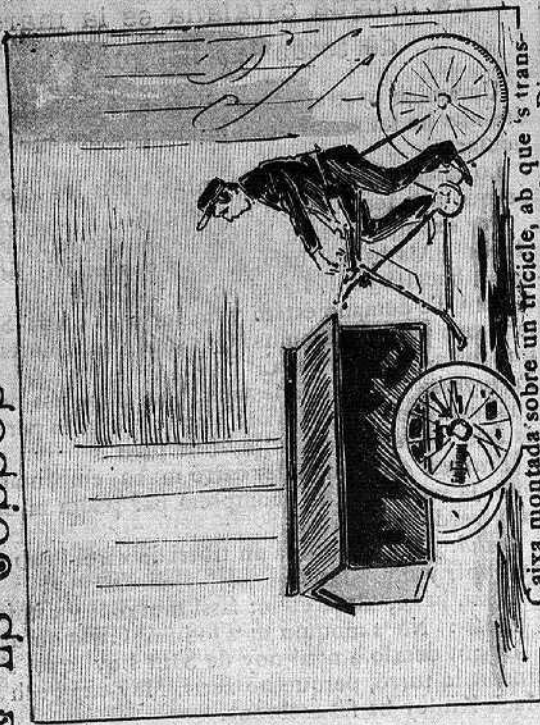

Lo pabelló del Egipte
crida ab força l'atenció,
per sé una bonica nota
de la gran Exposició.

UN CEMENTIRI PER 'LS GOSSES

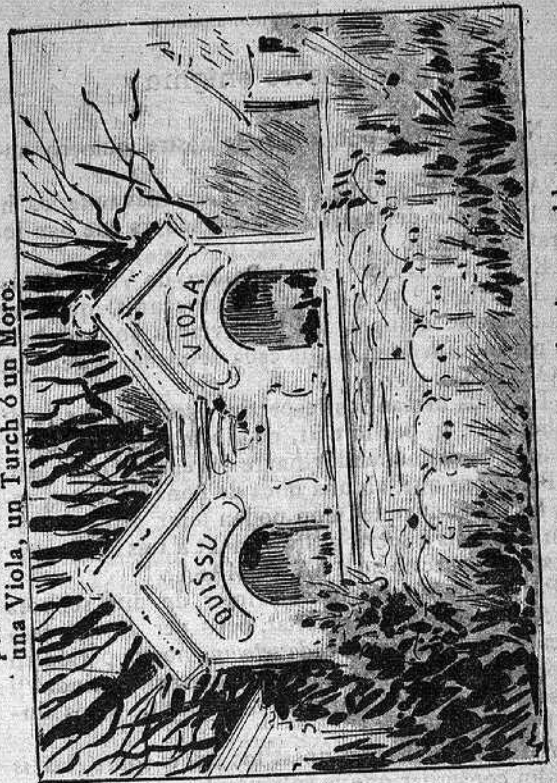
La entrada de la Necrópolis dels gossos, recentment inaugurada á Asnières.

Caixa montada sobre un tricicle, ab que's transporta á la última morada los cadáveres de una Diana, una Viola, un Turch ó un Moro.

PANTEONS DE LUXO

A la memoria de dos inseparables.

Curiositats

Lo nostre enigma

Nos referim al publicat en lo nostre número anterior.

A pesar de las dificultats que semblava oferir, hi ha hagut dos dels nostres favoreïdors que han lo-grat desxifrarlo.

Es un d'ells Don Joseph Basora, de Valls, (Plas-sa de Prim n.º 5) y l'altre un incògnit, qui, per modestia sens duple, nos ha enviat la solució baix lo pseudònim de «Un que cada setmana llegeix LA TOMASA».

Tots dos firman sos respectius escrits lo dia 12 d'aquet mes, y, per lo tant, no sabem á qui concedir lo títol de primer endevinayre del enigma esmentat.

Pero com que, ab una mica de bona voluntat, to-tas las cosas d'aquet mon poden tenir arregio, es-tém disposats á servir gratuïtament á tois dos un tri-mestre de suscripció á LA TOMASA.

Per lo que 's refereix al primer de dits senyors aixó no ofereix cap dificultat, pero per lo que res-pecta á n' al que llegeix cada setmana nostre periòdich es prècis que descubreixi 'l seu incògnit, y tindrà 'l gust (lo gust serà nostre) de llegirnos d'arròs du-rant tres mesos.

Y ara que ja havém posat los punts sobre las is devém consignar que la solució al enigma citat, es la següent:

«Te veig á mon capsal vetllant, ma aymia,
y 't veig crusar, volant, la inmensitat;
sento en lo front ton bés y 'l cor somia
tocar la realitat»

Aquets versos son deguts á la ploma del inspirat poeta de Palamós, Don Francesch Marull.

Y ja que hi estém posats y tota vegada qu'encare hi ha prous desenfeynats, pera desxifrar los mes enredats *trenca closeas*, proposèm als nostres lli-gidors la solució d'aquet

Problema peliagut

L'altre dia, á la Boqueria, dos senyoras que vo-lian fer matons de monja, veyent á una pagesa que venia llet, li proposaren quedarsenhí 4 porrons ca-da una.

La pagesa sols tenia un pot de llet, plè, lo qual en contenia exactament 8 porrons; de modo que va passar las de Caín per fer la divisió en dos parts de 4 porrons cada una, no tenint, com no tenia á sa dis-posició, mes que dos altres pots buyts, l'un que po-dia contenir 5 porrons y 3 l'altre.

Quan després de molts apuros la pagesa va lo-grar servir quatre porrons de llet á cada comprado-ra, las dos senyoras van ensenyarli encare un altre modo mes breu d'arribar al mateix resultat.

Al primer de nostres lectors que 'ns manifesti com va compóndreselas la pagesa per vendre sa mer-cancia y 'l modo mes breu indicat per las compra-doras, tindrem lo gust de remètreli gratuïtament, durant un trimestre, 'l nostre periòdich.

Animarse, donchs; qu'ab un xich de paciència y bona voluntat, la solució no farà esperar-se.

La llengua catalana es la mare de todas las lenguas

Un amich nostre, *afamat* filólech, á cópia de per-dre nits ha fet serios descubrims sobre aquet par-ticular.

Lo catalá segons ell, se sembla a tots los idiomas, porque tots tenen en ell son origen.

Per exemple; vegin la semblansa que té ab l'*Arabe*: ¡Ala baliga, balaga, ves á capdellá fil fil Fi-cali 'l bacallá pe 'ls llabis ab un filabarqui.

Llatí: Te demano estám y 'm surts ab corda. Si no m' aturo perdo 'l oremus. Qui sona paga multa. Es tota forta l'avia pro sua.

Portugués: Tingau la festa en pau. A peresa no 'm guanyau. Dos reys van aná á sarau. Noya la perruca us cau; ajudémela á cullir si us plau.

Francès: Ab fanch del carré m' ha embrutat lo cotó. Ja ve 'l marxant ¿comprém pa? ¿Com m' enci-sa la verdó del jolivert!

Italià: En Saldoni fá un tiberi de xarel-lo ab car-quinyoli y mustatxoni.

Passi, passi, xitxarel-lo; fassi muixoni y camini.

Inglès: No 's moquin ni 's toquin ¡Carat quin rot

Lo got demlo á n' al noy de Sant Boy que s' ha cruspit lo turró, porque no xerri. May cap gech de Mack Kinley ha fet sachsons.

Alemany: Jo 't flich, que flochs que dú! Hi ha lli-machs als espinachs Lo mal de fetxe engreixa al metje.

Rus: Un ruch xich dels de Garraf s' ha fet un tip de garrofas. Aquesta garrafa fa tuf d'aygua-nal. D' un buf va quedar pitof.

Xino: Com tinch tanta sanch, á las cinch tinch son. ¿En quin tintè té tinta, Anton?

Gallego: ¡Ay, nyinyu, del meu carinyu, mira que 'l morru t' espinyu!

Vasco: ¡Arri, burro, no la carreguis! En Garriga ray, que t' borregos á la gorral

Creyém qu'ab lo exposat, queda demostrat hasta la evidència, que 'l nostre amich aprofita 'l temps y que la lingüística ha de quedarli molt agrañida.

Lo llibre mes gran del mon

Aqueix llibre colossal que pesa 79 Kilos 380 grams, es lo llibre d'or d'una de las seccions — la del Estat de Dakota — de l'Exposició universal de Chicago, celebrada l'any 1893.

Dit volum está firmat pe 'ls visitants de la esmen-tada secció y son pes mes que 'l d'un llibre sol, sembla 'l d'una biblioteca.

Un farmacéutich dels Estats-Units s' ha gastat 20 millions de dollars, pera anunciar un medica-ment de sa invenció.

Devant d'aquesta respectable suma l' anunciant del «Si toseis, tomeis pastillas Geraudel» y 'l del sa-bó dels Prínceps del Congo, resultan uns anunciants de quarto 'l rengle.

BARRERA

Als peus del confesor agenollada
t' he vist molts dematins, bella Clemència,
y ahir, del teu passat ja perdonada,
t' aixecas portant neta la consciència,
...per tornarla a embrutar altra vegada.

M' hi compromés, y es precis
posarte en l' aibum un vers,
encara que 'l compromís
no siga de 'ls mes lleugers.

Perque hi vist, casi entristit
que conté 'l teu album, Pura,
tot lo milloret qu' ha dit
lo talent, de la hermosura.

Y al costat de 'ls nòms que hi ha
de grans escriptors, veig bé
que 'l meu pseudònim farà
lo mes desayrat papé...

No obstant, ho vols tu y escrich
aquest treball... si es mesquí;
si no 'l trobas gens bonich,
¡no 'm donguis la culpa a mil!

Tu ets la culpab e... Has volgut
un vers, no t' ha aturat res...
y... jo hi fet lo que hi pogut...
¡no estich obligat a més!

Mes si 'l treball no val ré,
si no té gens de poesia,
es en cambi, un verdadé,
primor de caligrafia!

Ab aixó, m' hi portat, filla,
molt bé... ¡quedarás parada!
¡No has vist en lloch redondilla
tan destrament perfiada!

Y es que hi pensat; si de cás
lo qu' escrius, no val gran cosa
en cambi li donarás
una apariència vistosa.

Y, aixís, quan s' ho mirarán,
dirán molts embadalits
—¡Dimontri!... ¡Qué bè qu' están!
¡Quins versos tan ben escrits!

Quan tot parlant d' amor, veig al moment
enrogir-se ta galia alabastrina,
¡sabs que penso llavors, hermosa nina?...
¡Que sabs lo teu paper perfectament!

¡Oh Deu poderós qu' omplenas
ab ton Ser l' inmens espay!...

¡Tú, que contes las centurias
com passen pe 'l teu devant!...
¡Tú, que desde dalt ton trono
de núvols y satí blau,
dirigeixes las tempestas,
enfrenas l' ira de 'ls mars
y dictas lo curs de 'ls astres
que van per l' espay voltant.

Tú, qu' alsas y enfonzas pobles,
tú que la superbia abats
y la humilitat enlayras
y perdonas tantis pecats....
¡recorda, Deu meu, recorda
qu' a aquest pobre y sant cristiá,
li fan falta tres pessetas.....
per fer-se adobá 'l calsa!

T' enganyas de debó, si t' t' pensas, nena,
qu' ab tos desdenys la mort me donarás.
¡Vols sapiguer per què? Prompte ho sabrás;
Donchs matarse per tú..... no val la pena!

Un epigrama 'm demanas
que t' agradi hermosa Agnés
y la vritat.... no tinch ganas
de fer res que valga res!

Més ja que tan m' ho suplicas
te faré bé ó malament
y després feslo en cent micas
si 'l trobas massa innocent....

¡Ets hermosa com un Sol!
ets més pobre que una rata
tothom diu que gastas molt,
que fas corre molt la piata.

Vius sola y no sab ningú
de qué menjas ni que fás;
sols diuen, parlant de tú,
que t' visita un senyó gras,
que ell ab coixe se t' emporta,
que ab tú 's gasta molts diné,
que al teatro sempre t' porta
y un grapat de cosas més.

Com vius sola y ets hermosa
lo que t' passa es natural,
sent ta vida misteriosa,
la gent de tú 'n pensa mal.

Y per tant, creu, no supliquis
cap epigrama a ningú...
¡Creume Agrés, no t' emboliquis!
¡Prou epigrama que ets tú!

M. RIUSCH

Cobertas de rovell, velias y oscadas,
los tals d' uns segadors han retornat.
Las brisas de Madrid las ha oxidadas
y 'ls corchs de allí las han desmanegat.

Els canons corresponents a las seccions 23 y 24 del Acueducte de Moncada, han motivat una formidable inundació posant en perill la vida municipal d' un infelís que s' havia endormiscat

NOVETATS

Avuy la companyia Thuillier, anuncia la funció de des-pido ab lo drama de Dicenta *Juan José*.

Al repasar la campanya que dita companyia ha fet en la present temporada, sentim manifestar que no ha sigut gay-re gloriosa ja que las obras estrenadas han resultat verda-ders fracassos, per lo que duptém veurer reproduhirlas en cap de nostres teatros.

Per la premsa de Madrit, sabiam ja lo desgraciad éxit que havian obtingut, pero al anunciarlas la companyia, creyam que la critica madrilenya havia sigut molt severa pero desgraciadament hem vist estava acertada.

Pera dissapte l' actiu propietari d' aquet teatro, anuncia non espectacle que ho será ab la companyia del cav. Lom-bardi, que posará en escena la célebre llegenda del temps de Neron, *Quo Vadis ó el triunfo del cristianismo* original de Henryk Sienkiewicz arreglada per Silvano D' Arborio la que será presentada ab 10 preciosas decoracions, suntuós atrés y artisticich y adequat vestuari.

Per las noticias que 'n tenim, sabém se tracta de un es-pectacle que cridarà poderosament l' atenció.

CATALUNYA (Eldorado)

La companyia Guerrero-Mendoza segueix en *crescendo* ab sos éxits ja que totas quantas obras posa en escena son verda-ders triumsos y totas quantas representacions dona, son altres plens.

La locura de amor drama de Tamayo y que recordan nos-tres avis (los que 'n tenen) ha obtingut un extraordinari *sucess*, motivat en gran part á la artistica indumentaria ab que ha sigut presentat, aixi com també al notable desem-penyo que hi ha donat la Sra. Guerrero en lo personatge de la infelis reyna *Joana* anomenada *la loca*. L' acompanya-rer ab acert sos companys de escena.

De la esplendides y propietat ab que ha sigut presenta-da, tots quants elogis se fassin son poch. No recordém en nostres teatros haber presenciad una obra tant escrupulo-sa y artisticament presentada.

Dilluns passat y com á funció clásica, se dongué una re-presentació de la obra de Tirso *El vergonzoso en palacio* que valgué un triumsó al Sr. Diaz de Mendoza per l' acert ab que desempenyá lo protagonista, compartint son éxit lo Sr. Diaz que es un actor cómic de primera. Los demás ar-tistas no estigueren de bon trós tan acertsats.

S' espera ab verdadera ansietat l' estreno de *El loco* Dios de Echegaray que s' anucia per la nit de avuy.

GRAN-VIA

Dilluns la companyia argentina posá en escena lo drama *Nobleza criolla* que per los incidents y modo de ser tractat es de la mateixa *ganaderia* del *Juan Moreira*, habent obtin-gut per tal motiu un regular éxit.

Al veurer los actors de dita companyia y las obras que posseheixen en son país, 'nsjustifica l' extraordinari éxit

que obtenen nostres actors quan visitan aquell país.

Verdaderament lo nostre teatro está molt per sobre de tot lo que son *escenas criollas*.

No creyém que la companyia Argentina, si s' determina á visitar la Exposició de Paris, logri gayre éxit.

TIVOLI

En lo benefici de la Sta. Gorina se vején patentisadas las simpatias que te dita artista entre nostre publich ja que 's veje constantment agasatjada y además obsequiada ab regalos de intrinsech valor y flors en *corbells* molt artisticas.

Ditas simpatias se foren mes acentuadas al desempenyar la Pilar de *Gigantes y Cabezudos* obra que ab tot y com-prendre lo publich no ser escrita pera sas facultats (puig la *particul-la* está escrita per contralt), l' aplaudí ab bastant entussiasme.

Dimars últim verificá lo seu benefici la tiple Sta. Marti que també se veje agasatjada y obsequiada ab regalos.

Segueix aqueixa companyia ogrant lo favor del publich de manera que diariament logra veurers favorescudissim y la Empresa en compensació procura donar tota la major varietat possible en lo cartell, y pera ahir estava anunciat l' estreno de una nova sarsuela original dels mateixos au-tors de *Les barraques*, Srs. Escalante y Peidro titulada: *La chent de tró* que será presentada ab la mateixa propietat que hu fou al estrenarse en Valencia.

NOU RETIRO

La companyia Giovannini, segueix sent aplaudida per l' esmero y propietat ab que posa las obras sent de lamentar que no posi cap obra nova, puig tot lo repertori que posse-heix es gastadissim, per lo que creyém que aquet es un dels motius mes principals que no logri veurer mes concorregut lo teatro.

TIVOLI

(CONCERTS D' EUTERPE)

Pera lo próxim dimecres festivitad de Sant Jaume, s' anuncia lo quart concert de la present temporada que será sumament extraordinari y además compost de tres parts ab arreglo baix lo següent programa.

1.ª Part: *Lo pom de flors* y *Los xiquets de Valls* de Clavé; *Sinfonia Elegiaca* de Porcell y *Las galas del Cinca* de Clavé.

2.ª Part: *La non non dels papellons* de Rafart, estrenada ab extraordinari éxit en lo concert passat; *Rapsodia húngara* de Litz; *La instrucció popular* de Clavé, passa que sigui estrenada en un Certamen y que ab tot y l' extraor-dinari éxit que obtingué s' havia deixat olvidada y *Lo cup* de Ribera.

3.ª Part: *Vesprada d' istiu*, de Goula; *Lo retorn dels da-llayres*, de Sadurni; *L' Hivern*, de Gounod; *Brindis*, de Guy y acabarà ab *Los nets dels Almogavers* del gran Clavé.

Com se veurá, l' immortal Clavé hi té una part notable y la reproducció del coro á yens solas *La Ilustración Popular* no duptém constituirá un aconeximent per tractarse de una obra casi desconeguda per complert y que se sab agra-da extraordinariament en sa única audició donada al es-trenarse.

UN CÓMIC RETIRAT.

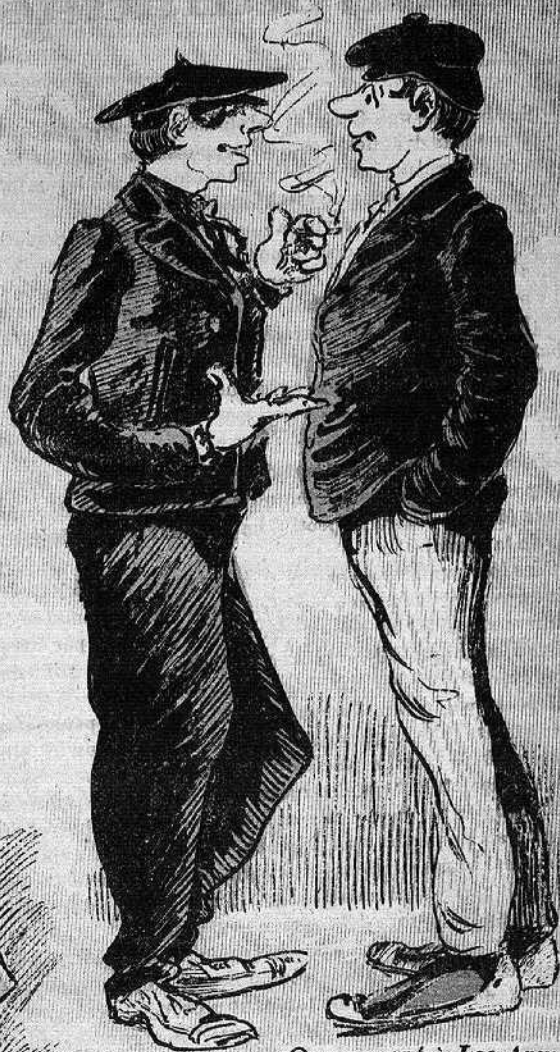
LA TOMASA FULLARAGA

Passan penas molt amargas,
y 'l per què prompte 's comprèn;
tots quatre las portan llargas...
llargas las brusas, s' entén.

L' una es grassa que fá por,
l' altra un tipo desnerit:
la vritat es que á la Terra,
tot está mal repartit.

—¿Que vas aná á Las Arenas?
—Vaya, y dirho m' está mal;
jo vaig tirar trenta ampollas
Sech un solemne animal!

¿Barrets xafats, caras tristas?
no duptin, son modernistas.

L' elegant Pepet Bonastre;
per vici no paga al sastre.

—Nos han tractat com á xinos
més si tant la corda 's tira
amich Son-Tink la oració
pot tornarse per passiva.

Campanadas

Sembla que una Societat catalanista vol dirigir-se a varies entitats d'aquesta capital proposant la extinció completa dels rótuls castellans anunciadors de tendes, tallers, fàbriques y tota mena de establiments comercials.

Me sembla que no eixirà ab la seva la mentada Societat. Perque la majoria dels amos de drogueries s'estiman mes *La Constanza y La Prosperidad* de casa seva que tot lo patriotisme romàntich.

¿No veyeu que la majoria de raspas de Barcelona no saben dir *setze*?

Y d'adroguers y raspas es lo que abunda mes...

✱

Ja s'heuven haver enterat del missatge que una comissió *portadora* composta a lo que s'heu de gent molt coneguda (del seu sastré respectiu) ha entregat a n'en Romero (lo de la barra).

Mes lo que molts no saben y a nosaltres ns ho han dit ab certa reserva (en una barbaria de quinze cèntims) es de quin modo se las va compondre la tal comissió per arreplegar las dugas mil (n'hi ha que diuen quatre mil) firmes que subscriuen tan *històrich patracol*.

Donchs vegin si pot ser mes senzill: comensan per agafar uns quants fulls de paper sellat de 10 cèntims y un d'ells manuscrit ab una instancia dirigida al Ajuntament protestant de que hi hagi el projecte de fer passar lo tranvia elèctrich per tal ó qual carrer; fet aixó, llogar un barret de copa y ab els papers sota l'bra y 'l barret tant aviat al cap com a la ma explicant l'objecte de la instancia a cada vehi dels carrers amenassats ab 'l *trolley* y no deixarà ningú de firmarho, tora dels que no n'sàpigan.

Y aquí tenen espicat com se poden arreplegar tantas firmes com se vulguin sobre tot si ho fan com la esmentada comissió va ferho en carrers tant a propòsit com son lo de *Las Moscas, Donsellas, Tarascó* y altres, alguns de quins vehins son parroquians del barber que aixó ns ha contat.

Si non è vero...

✱

Entre la Central de Telégrafos y la Sucursal del Plá de las Comedias s'hi ha instalat un fil elèctrich de comunicació en benefici del públich.

De manera que 'l públich fins are no ha tingut 'l fil que necessitava.

Pro 'l fil de la cosa no es per accelerar los despaigs telegràfichs de la Sucursal.

Ca! Ja veurán com ara quedarán mes entretinguts que antes.

Perque are s'hi aglomerarán 'ls telegramas y, esperant tanda per trasmetrels arribarán me tart.

La qüestió era estaiviar 'l jornal dels peatons.

Economia pedestre-telegràfica.

✱

Diuen que ara tornarán a cobrar los mestres d'estudi ab regularitat.

No soch mestre, y desespero de tal regularitat, será tanta veritat, com lo discurs de n' Romero.

✱

A propòsit del home de la barra.

Aixó de que vulgui regenerar la Espanya a las espallias de quatre senyors catalans (molt senyors seus) es el colmo de la desfatzatés romerista.

Es dir; mes barruts encare aquells missatgers de marrras que han volgut representar a Catalunya, y lo que han representat ha sigut... un paper molt ridicul.

Deu 'ls fassi bons y n' Romero... 'ls hi torni.

Y a nosaltres tots plegats que ns tornin 'l ral, que no estém per mes comedias.

Ni per mes barras finas.

✱

Y vinga mes barra encare.

Lo Baró de la Barre de Flandes, que gasta molta mante-ga... diplomática, vol protegir al Comerç espanyol d'exportació juntantnos 'ls mercats... de fira del Brasil convenients a nostra bandera nacional.

No se si 'l tal de la Barre es parent del de la barra del *romesco*, pero tenen la mateixa sang.

Deixatada de blau.

Perque tanta barra s'heu necessita per pintar la cigonya al nostre pais desde fora casa, com de casa estant.

¿Com si no sapiguessim lo pa que s'hi dona a Rio Janeiro!

Son molt portuguesos.

✱

Torna a tractarse en serio de la conveniencia d'estirpar la mendicitat *callejera*.

¿De serio? ¿No m'heu feiu riure!

Fins que la industria del *sabre* estiga estingida, hi haurán mendicants pe 'ls carrers.

Y com que 'ls sablistas d'ofici están mes en dansa que 'ls pobres de solemnitat, es inútil.

Ara mateix fa mes po toparse ab un *pessetero* que ab un *continista*.

✱

Lo senyor Bisbe ha rebut del General Blanco una colecció de armas blancas, adquiridas a Filipinas quan la guerra ab 'ls tagalos.

Son ganivets de molas y escura dents de gitano oscats, carregats de rovell, que honran a Espanya, perque recordan aquells temps de quan 'l Sol no s'ponia per nosaltres.

Sino que son armas renegadas pero 'l senyor Bisbe las *convertirá* altra vegada al Cristianisme batejantlas en son museu y exposantlas com a trofeu de nostre preponderancia en aquell arxipiélach.

Mes valdria que n'fessin estisoras...

Per tallarlos hi tot lo que tenen de... General a tots 'ls Generals que váren anà allà...

Que tots ells ván demostrar ser uns verdaders *punts filipinos*.

✱

Ja ns várem escapar d'una y bona, al treure ns de la Plasa del Bonsuccés a n'el tristment famós *Cosí de n' Rivera*.

¿No han vist a Madrit quin modo de volguer partir a n'el mateix *Rayo*.

Lo ram de Correus are mateix será una especie de «Escola de Caco» ahont 'ls professors haurán d'estar revalidats de *mestres* de primera...

¿Quin mestre 'l *cosí de n' Rivera*!

Un mestre passat y tot per aygua quan l seu *tio* vá passar lo *charco* a pacificar alló.

Perqué consti que l ex-Administrador de Correus de aquí es un peix que s'porta l'oli:

No mes que are l'han pescat.

✱

Don Lluís Ferrer y Vidal ha sigut elegit president de la Junta provincial de Reformas socials.

¿Aquets Ferrers y Vidals,

de las Reformas socials?

¿Reformadors aquets tals

fills dels Planas y Casa s?

¿Que animals...

Que som!

✱

Als inglesos se 'ls ha tornat la criada respondona allà al Transvaal.

Me sembla que Inglaterra per aquells andurrials, mentres hi tingui a en Roberts, hi farà un mal negoci.

Lo negoci de 'n Robert ab las cabras.

✱

La última corrida allà a las Arenas ha acabat d'ensorrar al espectacle nacional.

Una plassa nova, toros d' istiu, toreros d' hivern y ana ganaderia de revenedors, son capassos de fer perdre l' aició als mes entusiastas.

En Bota ha desbotat a la tauromaquia.

✱

A Xina ja no hi queda ni rassa d' europeus.

La rassa groga ha deixat blava a la rassa blanca.

Y las potencia haurian de quedar rojas de vergonya.

Perqué 'l porvenir de l' Orient ha quedat ben negre.

Y la Civilisació moderna de trenta mil colors.

Bibliografia

En la taula de nostra Redacció hi figuren las següents obras últimament rebudas:

De 'n Joseph Pujadas Truch,

Caramellas de 1900, cantadas per la Societat coral La Palma, a las Autoritats y distingidas personalitats de Teyá. Foren posadas en música per lo Director de la esmentada Societat coral, D. Jaume Casals.

¡*Pobre Mare!*! monòlech dramàtic y en vers, estrenat ab grandios éxit en lo Teatro Circo de Masnou, en lo dia 20 de Maig últim;

Lo Promés de la Carmeta, juguet cómic en un acte y en vers, estrenat en lo sobre dit teatro, en lo dia 5 Decembre de 1897.

Aquesta obra magníficament presentada, ha sigut publicada en lo folletí de la cada dia mes important revista *L Atlántida*.

També de la Direcció d' aquesta revista hem rebut un exemplar de la tercera edició de *L' Apotecari de Malgrat*, comedia en un acte y en prosa, original de D. Teodoro Baró, estrenada ab extraordinari éxit en lo Teatro Romea, en la nit del 8 Decembre 1897.

Agrahim los envios.

UN MELO MONSTRUO

Aqueix meló vá exhibirse l' any passat en una Exposició d' Agricultura á Londres y pot dirse qu' ha sigut lo rey de las cucurbitáceas.

La seva alsada era de un metro cinquanta centimetres.

Los numerosos admiradors d' aqueix meló fenomenal, no 's cansavan de demanar datos relatiu al método seguit per l' horticultor per conseguir tan extraordinari resultat; pero 'l cas es, que 'l meló pera adquirir tan crescut volúm no havia necessitat cap cuydado especial. S' havia desenvolupat a son capritxo en las valls del Colorado, ahont los melonars ocupan grans extensions de terreno. Un dia fou descuberta sa monstruosa figura, com si 's tractés d' un tocino, adormit entre mitj de las fullas.

La esmentada cucurbitàcea pesava 175 kilos, de manera, qu' ab sa carn podian quedar satisfetas la friolera de 350 personas.

CORRESPONDENCIA

(Tancada l' dia 15 d' aquel mes)

J. Moixot: o publicarém.—Joseph Cobersi: Id.—J.G. F. Lo perillós, es millor no tractarho.—Carles Martí, No pot dem servirlo per ser l' assumpto particular.—Lluís Peris No puch aprofitarho.—Felix Cana; Anirá.—Joseph M.ª Feliu; Id.—Joan Torrent; Id.—Joan Fuster; No m' agrada.—R. Serra; Queda acceptat.—Anís de Cumi; No es aprofitable.—Lluís Salvador; Moltes gracias y 'ns alegrem de que 's torni a recordar de nosaltres.—Rocavert; Si no es molestarlo, li agrahiriam nos manifestés a qué 's deu la seva resolució.

FESTAS MAJORS

Tenim lo gust de participar a las societats recreativas y a toia classe de centres de poblacions ahont tinga de celebrarse festa major, que hem acabat de confeccionar en nostres tallers, un surtit inmens de artístichs cromos desde 'ls mes senzills y econòmichs als mes preciosos y elevats de preu, propis pera

PROGRAMAS, INVITACIONS,

TITOLS de SOCI, de FORASTEK

y de ABONAT, etc., etc.

PREUS INCOMPENSIBLES
CARNETS DE TOTES CLASSES

LITOGRAFIA BARCELONESA de
RAMÓN ESTANY

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

SAL Y PEBRE

Es una modista bona,
y segons en Joseph Vall,
que temps há que hi enrahona,
no n' hi ha cap a Barcelona
com ella, de tan bon tall.

La marquesita d' Ullpica
gosa en los banys en extrém,
quan lo mariner Palica
dintre de la mar la fica.....
perque allavors res no tém.

Fá curtits perfeccionats
lo pelayre Cascabells;
Nó vol géneros tarats
y té sens tots los mercats
perque tracta ab bonas pells.

Organista d' un convent
es lo mestre Don Baldiri,
quan ell toca l' instrument
ay! las monjas al moment
aplaudeixen ab deliri

VALLS

Molt orgullós está en Pau,
d' un' horta qu' en té 'l conreu
y preten, lo gran babau,
que no 's troba á tot arreu.

Prop
que for
pero, i
ab mes